

**การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลคูหา อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
Development of child Caregiver to Enhance Creativity in Early Childhood at Ban Klang Child
Care Center, Under Tambon Kut Hai, Amphoe Kut Bak, Sakon Nakhon Municipality**

นริศรา อินทรพานิชย์*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาชนะบุตร **

ดร.ระพีพรรณ ร้อยพิลา ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาของครูผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย 2) หาแนวทางการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัย และ 3) ติดตามผลการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลคูหา อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร โดยใช้กระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย 4 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบประเมินความพร้อมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ และแบบบันทึกการนิเทศ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดสำนักงานเทศบาลตำบลคูหา อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร

ด้านสภาพเกี่ยวกับครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย พบว่า เทศบาลไม่เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งขาดงบประมาณในการที่จะส่งครูผู้ดูแลเด็กทุกคนไปฝึกประสบการณ์ได้ทั้งหมด ส่งผลให้ครูผู้ดูแลเด็กจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในวงรอบที่ 1 ใช้แนวทางในการพัฒนา 3 แนวทาง 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย 3) การนิเทศภายใน แบบชี้แนะ ในวงรอบที่ 2 การนิเทศแบบประชุมนิเทศ

3. การติดตามประเมินผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า ในวงรอบที่ 1 สามารถพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังคงพบว่าครูผู้ดูแลเด็กบางส่วนยังจัดประสบการณ์การเรียนรู้ยังไม่

คำสำคัญ : การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

เป็นที่น่าพอใจ กิจกรรมไม่เหมาะสมกับวัย และไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ซึ่งทุกข้อนี้ต้องนำมาพัฒนาในรอบต่อไป และผลวงรอบที่ 2 ใช้การนิเทศภายในเป็นการประชุมนิเทศ ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้รับไปพัฒนา แล้วปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรมได้จนเป็นที่น่าพอใจ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ พบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ หลังจากได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยมีค่าสูงขึ้น โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 88.86 และมีค่าร้อยละความก้าวหน้า 15.89

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) investigate current state and problems of the child caregivers about enhancing the creativity of the early childhood, 2) find out guidelines for developing the child caregivers about enhancing the creativity of the early childhood, and 3) follow - up and evaluate the development of the child caregivers on strengthening the creativity of children at Ban Klang child care Center, Under Tambon Kut Hai, Amphoe Kut Bak, Sakon Nakhon Municipality. The target group comprised the research and 3 co - researchers and 12 the respondents. The research was an action research consisting of four stages : planning, action , observation and reflection. The instruments used were test, observation forms, interview forms, from of a learning assessment , and Readiness assessment in organizing learning experience. The statistics used were percentage, mean ,and standard deviation .

The findings of this research were as follows :

1) The results of the states and problems of the child caregivers, child care, in enhancing the creativity of the early childhood at Ban Klang child care Center, Under Tambon Kut Hai, Amphoe Kut Bak, Sakon Nakhon Municipality. The condition about child caregivers to enhancing the creativity of the early childhood about Municipalities are not aware module in development. The problem about child caregivers about enhancing the creativity of the early childhood about child caregivers faced a lack of knowledge Understanding of management in enhancing the creativity of the early childhood. The lack of funding for childhood to experience it all. As a result, child caregivers learning experiences inefficient.

2) The guidelines to develop the child caregivers on enhancing the creativity of children In the first spiral, involend 3 ways : 1) workshops 2) a learning experience that focuses on enhancing creative children. 3) internal supervision. In the 2nd round is a meeting supervision supervision.

3) The effects of the follow - up and evaluation of development of the child caregivers on enhancing the creativity of children found In the first cycle, child caregivers can develop children's knowledge and understanding to plan learning experiences that focus on strengthening the creative level found that some child caregivers, caregivers also a learning experience is not satisfactory. Activities are age-appropriate and inconsistent with the contents which all need to be developed in the next round. And the second loop is used supervision supervision conference. Achieve the objectives by child caregivers, child care knowledge. Understanding about the learning experience has been to develop to improve the learning experience, as well

as daily activities all 6 events, as unsatisfactory and the cover image even more and the creative development of young children using a measure of creativity found that creativity by including the following four elements has been a learning experience. Focused on enhancing the creativity of children were higher with an average 88.86 percent and 15.89 percent progress.

Keywords : Development Of Child Caregiver to Enhance Creativity in Early Childhood.

ภูมิหลัง

การศึกษาในระดับปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กได้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 3)

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องกับการคิดสิ่งใหม่ๆ ซึ่งขัดแย้งกับความคิดเดิมๆ โดยดึงเอาประสบการณ์เก่าๆ ออกมาทั้ง 2 ส่วน คือความคิดคล่องตัว เป็นความสามารถที่ผลิตความคิดที่นุ่มนวลและรวดเร็วในการแก้ปัญหา และความยืดหยุ่น เป็นความสามารถในการค้นพบลักษณะที่มีความหลากหลาย สมอมนุษย์สามารถคิดเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์กันระหว่างความรู้และประสบการณ์ทำให้เกิดการต่อยอดความรู้เดิมและจินตนาการออกไป ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จึงกลายเป็นบุคคลที่สำคัญและสังคมต้องการ การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจึงเป็นช่วงแห่งการสร้างรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมกระบวนการคิดให้มีความฉับไว สามารถที่จะรับรู้ปัญหา เห็นปัญหา สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ๆ ได้ง่าย สร้างหรือแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ และปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น Torrance ได้สรุปพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์เด็กทารก-ก่อนวัยเรียน (อายุ 0-6 ปี) ว่าเด็กมีความสามารถพัฒนาจินตนาการได้ตั้งแต่ขวบปีแรก ด้วยการเรียนรู้จากสิ่งเรารอบตัว เช่น เสียง จังหวะ เมื่ออายุ 2 ขวบ ความกระตือรือร้นที่จะใช้ประสาทสัมผัสเริ่มมีมากขึ้นตามลำดับ ช่วงอายุ 2-4 ปี เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากประสบการณ์ตรงและประสาทสัมผัสที่พร้อมสำหรับสิ่งที่แปลกใหม่ตามธรรมชาติ เริ่มมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง มักทำในสิ่งที่เกินความสามารถตนเอง ชอบจินตนาการ (สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2551 : 3) ครูเป็นบุคคลสำคัญทางด้านการศึกษาและการพัฒนาให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากครูมีอิทธิพลต่อเด็กทั้งในแง่ความรู้สึก ทศนคติ ความเอาใจใส่ สนองให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ความคิด จิตใจ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติตนในทางที่ดีงาม ครูจำเป็นต้องเข้าใจกระบวนการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับเด็กครูต้องตระหนักถึงเทคนิคการสอนอย่างสร้างสรรค์ และต้องรู้ว่าควรทำอย่างไรจึงจะส่งเสริมความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก ซึ่งวิธีการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จัดเป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพและในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้ได้ผลจริงนั้น ครูจะต้องคำนึงถึงการจัดสภาพบรรยากาศภายในและภายนอกห้องเรียน การจัดและเลือกใช้สื่ออุปกรณ์การสอนหรือสื่อประเภทต่างๆ (อารี พันธุ์ณี, 2546 : 10) เพื่อจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้เต็มศักยภาพ เพื่อเป็นรากฐานอันมั่นคงในการดำเนินชีวิตประจำวัน หรือการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นตลอดจนสามารถเป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อการพัฒนาประเทศ อีกทั้งเป็นข้อเสนอสอดคล้องสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของหน่วยงานต่อไป

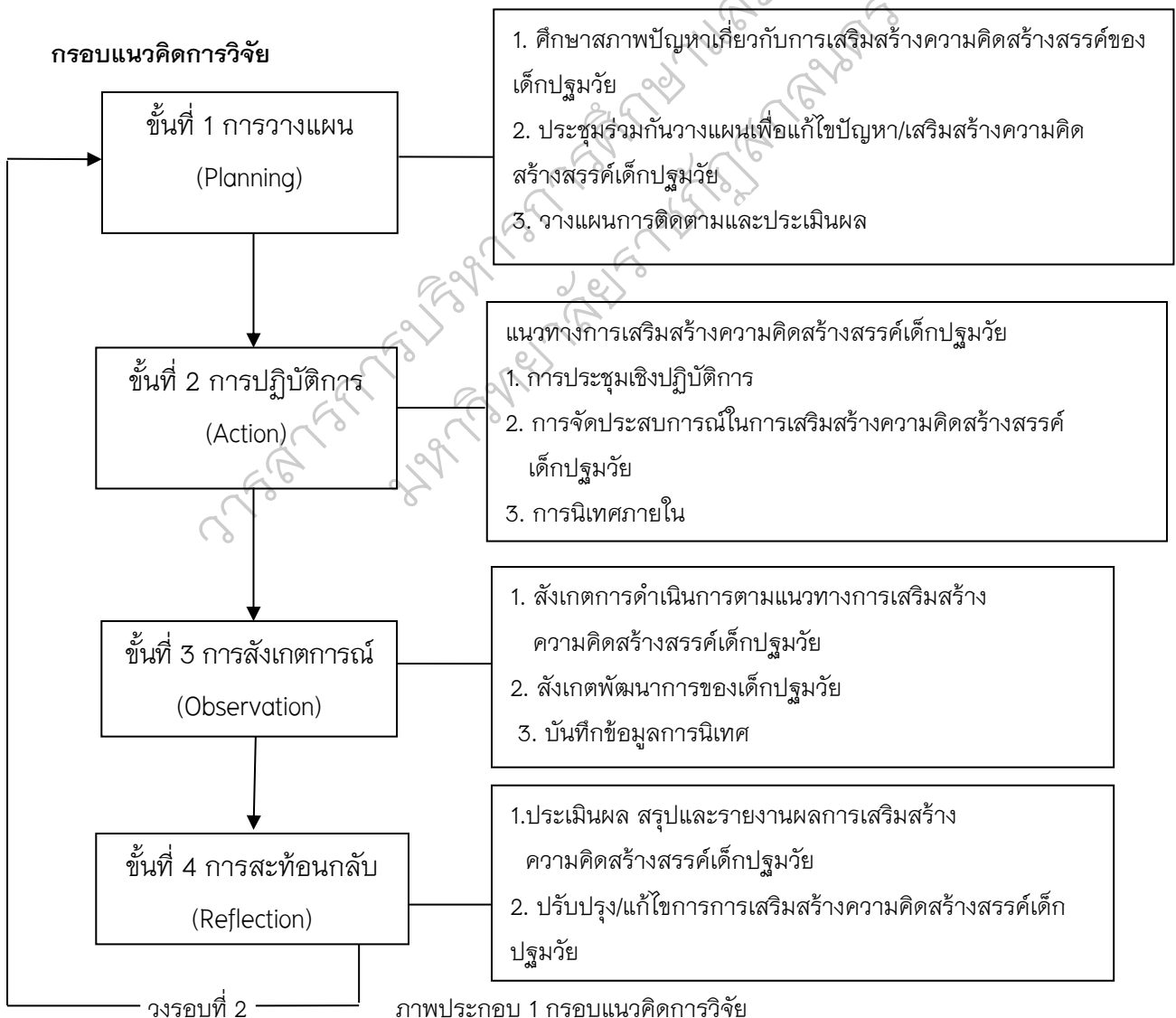
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของครูผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลกุตโหว อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลกุตโหว อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อติดตามผลการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลกุตโหว อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปกรอบแนวคิด การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลกุตโหว อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร ตามแนวคิดของ เคมมิส และแม็คแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart. 1988 : 11, อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์. 2551 : 301-303) โดยดำเนินการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลกุตไธ อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร มีดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 4 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง ตำบลกุตไธ

อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร

1.1.2 ครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง ตำบลกุตไธ อำเภอกุดบาก

จังหวัดสกลนคร จำนวน 3 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

1.2.1 หัวหน้าศูนย์ นายธีระศักดิ์ ศรีนัครินทร์

1.2.2 นักวิชาการศึกษา ว่าที่ร.ต.ศรณารายณ์ เหมะรุลีน

1.2.3 ผู้ปกครองนักเรียน เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นปฐมวัยห้อง 1/1,1/2,2/1,2/2 จำนวนห้องละ

2 คน รวมทั้งหมด 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

1.2.4 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 คน คือ

ประธานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง จำนวน 1 คนและกรรมการซึ่งเป็นตัวแทน ของผู้นำชุมชน จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 7 ประเภท

1. แบบทดสอบก่อน – หลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ มีจำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ
3. แบบสังเกตพฤติกรรม จำนวน 3 ฉบับ
4. แบบประเมินความพร้อมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ
5. แบบประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ
6. แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 1 ฉบับ
7. แบบบันทึกการนิเทศ จำนวน 1 ฉบับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลกุตไธ อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร ระหว่าง เดือน กรกฎาคม 2555 ถึงเดือน ธันวาคม 2556 เป็นระยะเวลา 1 ปี 4 เดือน โดยดำเนินการ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้เวลา 2 วัน คือวันที่ 15 – 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555

กิจกรรมที่ 2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ใช้เวลา 6 เดือน คือ เดือน มกราคม – มิถุนายน พ.ศ.2556

กิจกรรมที่ 3 การนิเทศภายใน ใช้เวลา 2 เดือน คือ เดือน สิงหาคม – กันยายน พ.ศ.2556

2. แบบทดสอบ ใช้สำหรับทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการจัดกิจกรรมพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก

3. แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และสัมภาษณ์ครูผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อพฤติกรรมและการแสดงของบุตรหลานที่แสดงออกถึงการมีความคิดสร้างสรรค์

4. แบบสังเกต ใช้สำหรับสังเกตพฤติกรรมครูผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และสังเกตพฤติกรรมครูผู้ดูแลเด็กในการจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการและพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยระหว่างการนิเทศภายใน

5. แบบประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้สำหรับประเมินการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยของครูผู้ดูแลเด็ก

6. แบบประเมินความพร้อมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้สำหรับประเมินความพร้อมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก

7. ดำเนินการประเมินผลการเสริมสร้างแก้ไข้ปัญหา ติดตามและประเมินผลความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) สรุปและรายงานผลการดำเนินงานรูปแบบการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. ค่าร้อยละความก้าวหน้า (Percentage Progress)

5. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดสำนักงานเทศบาลตำบลกุฎโง้ง อำเภอกุฎโง้ง จังหวัดสกลนคร ครูผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้ความเข้าใจดีพอ ในหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จิตวิทยาสำหรับเด็ก หลักการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย การเขียนแผนในการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย การบันทึกผลหลังการจัดประสบการณ์ และวิธีการประเมินผลเด็กในแต่ละคน โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูยังไม่เห็นความสำคัญในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยอย่างจริงจัง ส่วนปัญหาปัญหาเกี่ยวกับครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง พบว่า ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิธีการจัดประสบการณ์ใน

การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กปฐมวัย ครูที่เลี้ยงขาดประสบการณ์ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมไม่มีความรู้ในการจัดทำคู่มือการจัดประสบการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ ส่งผลให้ครูที่เลี้ยงไม่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ ครูยังใช้แผนแบบเดิมในการสอนเด็กนักเรียน ไม่มีการใช้กิจกรรมที่หลากหลายในการฝึกความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียน เป็นการสอนที่เน้นการบรรยาย เป็นการบอกให้ทำ โดยมีลักษณะครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนเพียงฝ่ายเดียว ทำให้เด็กนักเรียนไม่มีการพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์

2. แนวทางการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย สังกัดสำนักงานเทศบาลตำบลกุฎโง้ง อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2 การจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย

2.3 การนิเทศภายใน

โดยวงรอบที่ 1 ผู้วิจัยได้ประชุมชี้แจงให้ครูผู้ดูแลเด็กทุกคน ได้ทราบเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาในครั้งนี้ ซึ่งครูผู้ดูแลเด็กทุกคนมีความสนใจ และยินดีที่จะเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย รวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันและการนิเทศภายใน เพื่อร่วมแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นวงรอบที่ 2 ผู้วิจัยและครูผู้ดูแลเด็กทุกคนได้ตกลงว่าหากการพัฒนาวงรอบที่ 1 ไม่บรรลุเท่าที่ควร ให้ทำการนิเทศภายในใหม่อีกครั้ง เพื่อให้มีการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกว่าเดิม

3. ผลการติดตามผลและประเมินผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความคิดสร้างสรรค์ของบุตรหลานหลังจากที่ครูผู้ดูแลเด็กได้จัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของบุตรหลานในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ซึ่งสรุปได้ว่าการดำเนินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลกุฎโง้ง อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้รับไปพัฒนา และปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนตามกิจกรรมประจำวันทั้ง 6 กิจกรรมได้จนเป็นที่น่าพอใจ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และผลการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ พบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ หลังจากได้รับการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย มีค่าสูงขึ้น โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 88.86 และมีค่าร้อยละความก้าวหน้า 15.89

อภิปรายผล

จากการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดสำนักงานเทศบาลตำบลกุฎโง้ง อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร มีผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่ายที่ทำให้การวิจัยดำเนินการไปด้วยดี มีการพัฒนาครูซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย ซึ่งนำผลมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย ของศูนย์ อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลกุดโง้ง อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร

1.1 จากการวิเคราะห์สภาพเกี่ยวกับครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง ในการเก็บข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การสังเกต และจากการทดสอบความรู้ ความเข้าใจของครูผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัยพุทธศักราช 2546 และหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กไม่มีความรู้ความเข้าใจดีพอ ในหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จิตวิทยาสำหรับเด็ก หลักการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย การเขียนแผนในการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย การบันทึกผลหลังการจัดประสบการณ์ และวิธีการประเมินผลเด็กในแต่ละกิจกรรม

1.2 จากการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง พบว่า ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ต้องเกี่ยวกับวิธีการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กปฐมวัย ครูจบไม่ตรงสาขาที่สอน จัดสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมไม่มีความรู้ในการจัดทำคู่มือการจัดประสบการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ ส่งผลให้ไม่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ ครูยังใช้แผนแบบเดิมในการสอนเด็กนักเรียน ไม่มีการใช้กิจกรรมที่หลากหลายในการฝึกความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนักเรียน เป็นการสอนที่เน้นการบรรยาย เป็นการบอกให้ทำ โดยมีลักษณะครูเป็นผู้ให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนเพียงฝ่ายเดียว ทำให้เด็กนักเรียนไม่มีการพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์

2. แนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ของศูนย์ อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลกุดโง้ง อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร พบว่าการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาบรรยายให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายเป็นเวลา 2 วัน พบว่าสามารถพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 4 คน ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัยมากขึ้น สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยได้ 4 ด้าน จำนวน 18 กิจกรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะเป็นการส่งผลให้องค์กรบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการจัดประสบการณ์ สามารถเขียนแผนการจัดประสบการณ์ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กนักเรียนได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างเหมาะสมกับวัย

3. การติดตามประเมินผลการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง สังกัดเทศบาลตำบลกุดโง้ง อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร

จากการติดตามประเมินการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดบ้านกลาง โดยการใช้นโยบายในการพัฒนา 3 แนวทาง ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัยและการนิเทศภายใน ในการดำเนินการเป็น 2 วงรอบ ในวงรอบที่ 1 สามารถพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังคงพบว่าครูผู้ดูแลเด็กบางส่วนยังจัดประสบการณ์การเรียนรู้ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ กิจกรรมไม่เหมาะสมกับวัย และไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ประชุมแล้วร่วมกันวิเคราะห์หาจุดบกพร่องแล้วร่วมกันเสนอแนะแก้ไขให้ถูกต้องนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีมติให้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ให้ทำการนิเทศภายในใหม่อีกครั้ง เพื่อให้มีการจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ใช้การนิเทศภายในเป็นการประชุมนิเทศ โดยหัวหน้าศูนย์ คือ นายธีระศักดิ์ ศรีนัครินทร์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การสอบถาม และจดบันทึกประจำวัน ผลปรากฏว่าครูผู้ดูแลเด็กทั้ง 4 คน สามารถนำแผนการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นไปจัดประสบการณ์ในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาการดำเนินงานพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย เฉพาะด้าน เพื่อให้เกิดการพัฒนาแก้ไขปัญหาเฉพาะด้านได้อย่างละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรมีการพัฒนาผู้ประกอบการนักเรียนหรือบุคคลในชุมชนที่แวดล้อมสถานศึกษาให้มีความรู้ด้านส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เด็กปฐมวัย
3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2551) *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ : วิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2551) *คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย*.

พิมพ์ครั้งที่ 2. : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

อารี พันธุ์ณี. (2546) *คิดอย่างสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ข้าวฟ่าง.

องอาจ นัยพัฒน์.(2551) *การออกแบบการวิจัย:วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ*. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Kermmis, S and R. McTaggart.(1988) "The Action Research Planner," in *Third Substantially Revised Edition*. p. 169–170. Victoria : Deakin University Press.